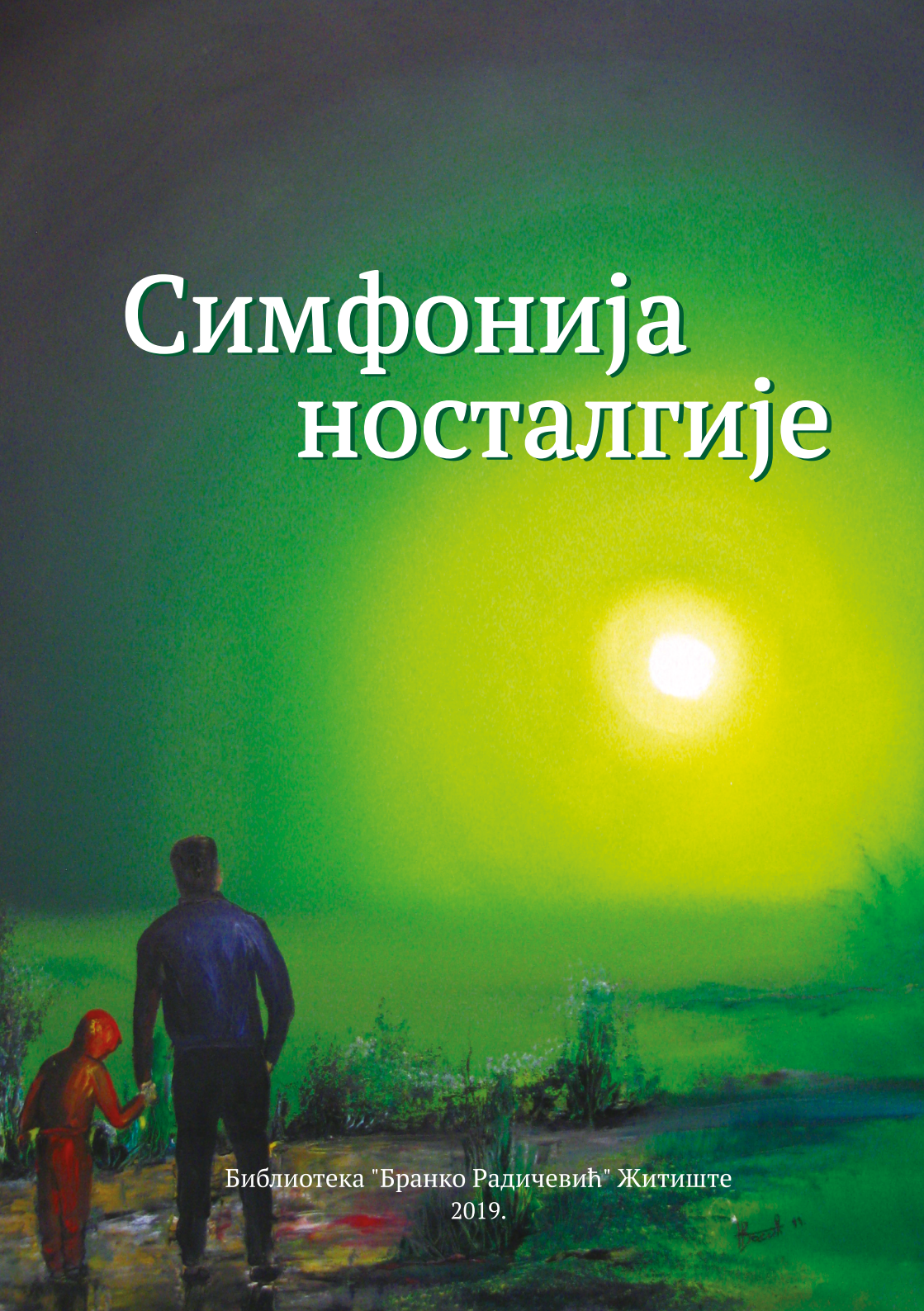

Симфонија носталгије

Библиотека "Бранко Радичевић" Житиште
2019.

Издавач:
Библиотека „Бранко Радичевић“
Житиште

За издавача:
Весна Ђук

Уредник:
Весна Ђук

Рецензент:
Виктор Шкорић

Лектура:
Виктор Шкорић

Дизајн корица:
Немања Савић

Прелом и припрема:
Библиотека „Бранко Радичевић“

Штампа и повез:
"Ситопринт" Житиште

Тираж:
300

Житиште, 2019.

**Зборник одабраних радова са
Књижевног конкурса „Банатско перо“ 2019.
Библиотеке „Бранко Радичевић“
и
Клуба књиге „Бранко Радичевић“**

СИМФОНИЈА НОСТАЛГИЈЕ

Житиште, 2019.

Симфонија носталџије

Реч уредника

Поштовани читаоци,

„Симфонија носталџије“ је нови Зборник одабраних крајких њрича, њесама и афоризама са 19. Књижевној конкурса „Банатско њеро“, Библиошке „Бранко Радичевић“ и Клуба књије.

На овојодишњи конкурс је сџишло 1150 радова: 110 њрича, 236 њесама и 804 афоризма. Радове су њослали књижевни сџвараоци из Србије, Хрватске, Македоније, Бујарске, Црне Горе, Републике Српске, Федерације БиХ.

Жири, у саставу: Милан Мицић, књижевник, Немања Савић, библиошекар, и Бојан Љубеновић, сатиричар, је за објављивање одабрао 9 њрича, 30 њесама и 51 афоризам.

Најбоља крајка њрича је:

**АМБИЦИЈА Владиславе Савић Милићевић из
Зрењанина,**

а њохваљене су њриче:

**ШЕСТИЦА ДОЛЕ ЛЕВО, Јована Н. Бундала из
Београда и**

**ГРАДИЛИШТЕ, Александра М. Девеџака из
Врбаса.**

Најбоља песма је:

**ОНКРАЈ БРОДОЛОМНОГ СВЈЕТОНАЗОРА,
Ивана Гаћине из Загра.**

Жири је похвалио и песме:

**ТИШИНА, Бранке Војиновић Јејидић из
Подгорице, и**

**ПОД ПАРОЛОМ, Блаџоја Оћановића из Бачке
Паланке.**

Најбољи афоризам је:

**„Код нас све долази из главе. Тачније, из
једне главе“, аутора Зорана Додеровића из Новог
Сага.**

Жири је похвалио и афоризме

**„Направили су ме будалом. Сад живим као
сав нормалан свет“, Нешка М. Илића из Пожеге, и**

**„Сеоски волови се пеку на ражњу. Градски
иду у соларијум“, Васица Толевског из Скопља.**

*Искрене честитке упућујем ауторима најбољих,
похваљених и одбраних радова који су објављени у
Зборнику.*

*Захваљујем се књижевним и литерарним
ствараоцима који су послали своје радове и допринели
квалификацији Књижевне конкуренције „Банаћско перо“.*

*Хвала и члановима жирија, који су имали тежак
задаћак, јер је од 1150 присиљених радова требало
одабрати само 90 за објављивање у Зборнику.*

*Виктору Шкорићу, који је надахнућом
рецензијом и насловом објединио три жанра, краћку
причу, песму и афоризам у целину, у „оркестар који
свира симфонију“.*

*Захваљујем се и Штампарији „Ситопринт“ на
изузетној дугогодишњој сарадњи и разумевању.*

Симфонија носталџије

Пријатељима, сарадницима Библиотеке и Клуба књиџе, читаоцима на подрици која траје још од првог конкурса, првог зборника, од 2001. године.

На корицама Зборника је слика „Носталџија“ Николе Васића Тојоловачког, сликара, песника, посленика културе, који је рођен у Равном Тојоловцу. Живео је и стварао у Кикинди. Био је искрен пријатељ и сарадник Библиотеке и Клуба књиџе. Никола Васић већ иеи година није са нама. Оставио нам је своје слике, песме, свој осмех и доброћу да га се сећамо.

Слика „Носталџија“ на корицама овогдишњег Зборника је омаж Николи Васићу Тојоловачком.

До следећег сусреша на страницама новог Зборника, до нових прича, песама и афоризама, срдечно Вас поздрављам и желим свако добро.

Жиџишће, септембар 2019,

**Весна Ђук, директорка
Библиотеке „Бранко Радичевић“**

СИМФОНИЈА НОСТАЛГИЈЕ

Поштовани читаоче,

Пред тобом је зборник „Банатско перо“ за 2019. годину. Скоро дводеценијско упорно и безрезервно прегалаштво на пољу књижевности житиштанске Библиотеке „Бранко Радичевић“ ове године овенчано је књигом која носи наслов „Симфонија носталгије“ и која стаје у непрегледни ред достигнућа ове мале средине с великим осећајем за вредно и трајно. Није потребно трошити пуно речи да би се објаснило оно што је само по себи већ јасно свакоме ко прати конкурс и у току је са радом и функционисањем у културном животу ове банатске општине. Па ипак, да кажемо да је зборник жанровски подељен у три дела, а место у њему нашла су прозна, поетска и афористичка остварења писаца са широких балканских меридијана и паралела. Негујући ова три жанра – кратку причу, поезију и афоризам – „Банатско перо“ показује дубоку укорененост у савремености, чинећи од институције

Симфонија носталџије

библиотеке спој модерног и традиционалног. Да је тако показују и аутори који су објављени у овом зборнику: неки су већ вишегодишњи учесници конкурса који имају велику књижевну „километражу“; други су они који се повремено јављају на ретке конкурсе; напослетку, у зборнику су заступљени и они који су тек на почетку свог књижевног пута.

Прозна остварења овога зборника карактерише модерност и савременост. Дела прозних писаца налазе своје полазиште у свакодневном животу, ма шта била тема писања: одлазак код зубара, лечење птице, поплава или живот у рату. Писци прича окренули су се наративима који нуде простор за креативност, оригиналност, стилистичку орнаментуку (понекад, напротив, једноставност), алузију, али и поштовање познатих проседеа из књижевне историје, као што су надреалистичка поетика или SF проза. Оно што овај корпус чини другачијим у односу на раније године јесте сведенији број прозних остварења, што би могло значити да је квалитет порастао, а јаз између заступљених и незаступљених прича постао већи. Садржински, пак, то не значи да ће читалац бити ускраћен за неке добре кратке приче – један летимичан преглед већ ће показати и доказати да то није тако – већ да ће сличности између прича, било по теми, тону, атмосфери и сл., бити минималне. Ове су кратке приче, ваљало би то закључити, приче са чврстим језгром, носталгичним призивом и ефектном поентом.

Као и сваке године, поезија је и ове године најзаступљенија колико и најразноврснија. То нам само говори колико су песници данас постали верзирани за тонове, риме и слике, колико је поетски језик достигао висок ниво и да – да би песма била заступљена у зборнику – писац мора да напише не добру, него *одличну* песму! Но, као што рекох, у њима је тешко

Симфонија носталџије

пронаћи заједничку нит. Песници су писали: са римом и без риме, што ће рећи у везаном или слободном стиху; стихијски и строфично; окрећући се општим темама и у спирали стижући до личних, понекад наизглед баналних, али исто тако од једноставних мотива до исказивања сопствених философских светоназора; враћали су се у прошлост света и себе или у снохватну будућност; верујући у непорецивост еротског и афективног колико и разумног и саосећајног. Ако се за неки део овог зборника може рећи да се на њега нарочито односе речи из увода, онда би то био овај. Заиста, када се збирно гледају све песме, не можемо рећи да оне певају истим тоном. Међутим, када се мало даље одмакнемо, схватамо да ниједна песма није мелодија сама – свака је песма један музички инструмент који свира у заједничкој партитури овог троделног оркестра.

Не може се расправљати са тезом састављача афористичког дела да сатира у Србији „већ више од једног века има статус нежељеног детета књижевности“. Овај заиста прецизан опис ипак не треба узети као ниподаштавајући, напротив: тако, сатира – овде у форми афоризма – има ту слободу да чини шта јој је и како јој је воља. То нас доводи до тога да су наши афористичари најслободнији и најкреативнији у ломљењу и кршењу очекиваног, у разламању синтаксичких и семантичких очекивања, у језичким бурама каламбурима. Са оштрим оштрицама постадоше још оштрији.

Није тајна да афористичари највише живе у свакодневици, (најчешће дневнополитичкој), али исто тако није тајна да су они најишчекиванији и најпажљивије читани писци. Стога, када читалац стигне до краја овогодишњег зборника, знаће да се цео труд исплатио.

Симфонија носталгије

Како је оно неопходно речено – а читање и уживање остављено читаоцу – рецензент има потребу да појасни наслов дат овом зборнику. Наиме, не могавши се одупрети јесењим, меланхоличним бојама које извиру из појединих прича и песама – а да не спомињемо да је сатира већ сама по себи оштра – првобитна замисао била узета од нашег писца Данила Киша и његова реченица „С јесени, кад почну ветрови“. Међутим, како се слика зборника укрупњавала, тако је и јаснији постајао тај потихи осећај носталгије. Бласфемијом бих сматрао узети наслов најлепшег филма Тарковског за наслов (не само овог зборника, него било чега), те се појавила идеја о свим кратким причама, песмама и афоризмима као заједничком оркестру који свира – а да шта ће! – симфонију. Јесењу, носталгичну, симфонију. Верујем да нисам много погрешно овим насловом. Ако јесам, то је једина мрља овога зборника.

Драги читаоче, овде те остављамо на сопственом путу истраживања међу страницама ове књиге, а путоказ ти је једна дивна латинска пословица: *Litterae ante et supra omnes*.

Ново Милошево, септембар 2019,

Виктор Шкорић, писац,

ТРАЖИ СЕ УРЛИК

ТРАЖИ СЕ УРЛИК

На овогодишњи конкурс Библиотеке „Бранко Радичевић“ из Житишта „Банатско перо 2019“ у жанру кратке прозне форме стигло је 110 радова од 46 аутора различитог сензибилитета, поимања књижевности и ове књижевне форме, различите поетике и списатељског дара.

Живот којег свакодневно живимо рефлектовао се и на кратке приче пристигле на конкурс, али и литература која је присутна у нашем издаваштву која се додирује са књижевним, вредносним и естетским критеријумима али их не подржава. Такође, део радова носи карактер и дух „писанија“ на друштвеним мрежама, има њихов појмовник и стил који „хода“ површином емоције и мисли, али не постаје ни емоција ни мисао. Време јефтиних туристичких аранжмана нашло је у неким прозним радовима пристиглим на конкурс свој одраз и свој покушај књижевног обликовања у кратку прозну форму.

Првонаграђени рад кратка прича **Амбиција** (шифра „Дрво“) издваја се у маси пристиглих кратких прозних радова. Прича је кохерентна целина, има снагу и апсурд којег треба да има свака добра кратка прича, састављена је од синтезе кратког исечка стварног живота, његове случајне рефлексije на људско осећање и засебног унутрашњег живота, сна у човеку, сна у јави, што траје паралелно и аутономно у односу на мозаик стварности састављен од флешева јаве и сновиђења, какофоније звукова, облика, боја, емоција и оног споја тупе празнине, нејасног бола и дубоког апсурда којим живи човек почетка 21. века.

Похваљене приче, **Шестица доле лево** (шифра „Сана“) и **Градилиште** (шифра „Поштовање права“), потичу из наше стварности, шетају истинским grubим и опорим животом, на понеким местима имају и списатељских неспретности, али поседују енергију стварног живота и сјајне вишеслојне завршетке.

У причи **Шестица доле лево**, аутор каже на њеном крају: „Живећу још неко време и нећу знаћи да ли су зуби били пошребни и чему служе“. У причи **Градилиште**, човек, уместо, убијеног пријатеља – пса, повремено на градилишту пушта „иродоран и дуї урлик“.

Нови Саг, септембар 2019.

Милан Мицић, књижевник

Владислава САВИЋ МИЛИЋЕВИЋ
Зрењанин

АМБИЦИЈА

„Па не можеш ти да се поредиш ни са једним од њих. Шта ти пада на памет...Па, они су нешто велико направили...Заслужили су...“ -чуо се глас из суседне просторије.

Било је добро што их је делио зид између просторија, па је чуо само неуједначене тонове у реченицама, који запараво и нису били њему упућени.

Ређао је своје корњаче по столу и припремао се за трку деценије.

Јован Н: БУНДАЛО
Београд

ШЕСТИЦА ДОЛЕ ЛЕВО

„Ви баш хоћете код доктора Џаковића?“-
упита сестра кроз шалтер.

„Хоћу баш код њега.“

„А када сте га видели последњи пут?“

„Нисам дуго.“

„Онда бих вам дала савет: определите се за другог лекара, није добро да идете код доктора Џаковића.“

„Пустите сестро, те приче, које су измислиле завидне колеге и плашљиви пацијенти, он је за мене најбољи зубар.“

„Ја не причам о стручности. Доктор Џаковић је умро пре десет дана, те с тога мислим да није паметно ићи баш код њега.“

Док сам потиштен чекао испред ординације другог доктора, слике нашег првог сусрета приказивале су се јасно као да је јуче било.

Давно, у младости, појавио се некакав процес на шестици доле, лево. У почетку ми је нешто свесно а и несвесно вукло језик на ту шупљину у зубу. Како су пролазили дани квар је бивао све већи. Бојао сам се зубара, и сама помисао на мирис амбуланте доводила ме је у стање одустајања. Боловао сам као звер, трпео сам и ћутао уз покоји урлик. Тешко је описати моје стање. Удружили су се против мене страх и бол. Када је бол преузела власт, победио сам страх и

пошао да тражим лека. Испред улаза оближњег дома здравља сретох другара из краја који ме посаветова:

„Не знам који зубар данас ради, али ако ради Џаковић, бежи из амбуланте. Мени је скоро попралвао зуб, измрцварио ме да сам морао отићи у други дом здравља. Заломио је иглу у зубу а мом познанику извадио је здрав зуб.“

И без приче било ми је доста свега, а опет, мислим, идем да ми изваде зуб те није важно ко ради. Одлазио сам већ код неколико зубара, што случајно, или што ме неко водио преко везе код рођака лекара. Нико није хтео да поправља моју шестицу доле лево. Говорили су да је оштећење велико те да се зуб мора извадити како не би дошло до гангрене. Када већ мора, мислим, боље га вадити ближе куће. А опет бих волео да ради онај други зубар.

Уђох у ординацију. Сестра је кувала кафу, а на око уредан и леп човек у белом мантилу читао је новине.

Он одмах устаде и понуди да седнем у зубарску столицу. Да добијем на времену рекох:

„Докторе Џаковићу, попијте на миру кафицу, не журимо нигде, није упала со у воду.“

„А не, за мене је пацијент светиња. Кажите, ми, драги мој, шта вас мучи?“

Темељно је прегледао и горњу и доњу вилицу, палио и подешавао лампу, куцкао и боцкао по зубима, а када је почео да нешто уврти у шестицу доле лево, предадох се. Мислим да више и

нисам био при чистој свести, иначе бих побегао. Окрете се према сестри и рече:

„Припремите, Јелена, инструменте за једну велику поправку. Штета је извадити зуб док постоји и најмања могућност да се поправи, а овај је баш изазован и захвалан за рад.“

Збуњен и затечен предадох се па шта драги Бог каже да буде, биће, а Бога иначе призивам само у великој невољи. Радио је доктор Џаковић тог дана дуго и темељно. Заказивао ми је још неколико пута и после месец дана страха и патње завршисмо посао.

Кварили су се други зуби, ишао сам код разних зубара, мењао пломбе по неколико пута, а она велика пломба у шестици доле лево одолевала је времену и вредно млела месо и тврде колаче. Предлагали су зубари да је очисте или замене, али нисам дао. Хвалио сам пред њима доктора Џаковића, а они би приупитивали:

„Је ли то онај из седмог дома здравља?“

А када потврдим, пажљиво су загледали пломбу и сумњичаво вртели главом. Често сам причао о њему али га нисам видео од поправке зуба, пре двадесет пет година. Надживела је пломба доктора Џаковића, а могла је и мене да нисам алаво загризао реш печену кременадлу. Поломио сам унутрашњи зид зуба неколико дана по његовој смрти.

Клизе слике прошлости као по филмском платну. Сваки детаљ је јасан и видљив. Што је слика јаснија, све ме више оптужује и ружни.

Љутим се на себе, мислим да сам био неправедан према њему.

Како старим, све се чешће јавља мисао, да се на неком новом нивоу и по другачијим плановима и мерама све исправи и дође у заслужену сразмеру. Свакога стигне и свако добије оно што је стварно био, како у добру тако и у злу. Грижу савести смирујем помислима на ту могућу правду и гајим наду да ће добри доктор Џаковић у неким другим димензијама добити правичну награду. А можда то само моје жеље виде пут који води ка вечитом циљу свих људи и заједничком корену добра и зла.

Данас, док се свега сећам и док га поредим са другим зубарима, њима дајем предност. Стављам их испред њега из једног јединог разлога. Жив човек, по мојим мерилима, увек има предност.

Помињаћу доктора Џаковића док ме сећање служи, а када се и оно угаси, мљацкаћу безубим устима. Живећу још неко време и нећу знати да ли су зуби били потребни и чему заправо служе.

Александар М. ДЕВЕТАК
Врбас

ГРАДИЛИШТЕ

Отишао је на градилиште и јавио се надлежном. Надлежни га је дуго загледао и само што није прснуо у смех. Ипак се уздржао од смеха и почео да псује човека. И таман да га удари, кад дојури пас режећи и искезивши очњаке.

Надлежни онда рече, да пошто су двојица, могу добити посао чувара. Човек помилова пса и ступи на дужност.

Преко дана су спавали, ноћу облазили градилиште. Шетали су дуж гомиле цигала, купа цакова цемента, песка, дробилица и компресора. Пас би повремено пустио продоран и дуг урлик, као упозорење лоповима, или тек онако. Градилиште је расло, а све цигле и црепови били су на броју.

Једног дана човек и пас реше да прошетају, обићу старе трагове. Задовљно, лењо су се вукли дуж тротоара. Направили су круг и полако се враћали на градилиште.

Требало је прећи још широки булевар и бити на својој тврђави. Дремљиво прелазећи улицу нису приметили аутобус. Возач, бирајући између човека и пса, определио се за животињу. Човек је кришом сахранио пса у кругу градилишта. Као споменик без знака.

Наставио је да чува градилиште сам. Повремено би пустио продоран и дуг урлик.

Зоран НИКОЛИЋ МАЛИ
Ђакус

CAVE CANEM¹

У етици морала јавља се шизофренија. Неко неком помаже, некоме нико, неко неког воли, неко некога мрзи. Такав је систем патологије неморала. Где нема параметара, много се прича. Неко воли и лажи да чује, неко неће ништа да слуша, али воли да говори.

Мој комшија Тома Банча брбља ми сад опет о беспарици, а зна да су ми празни џепови. Тражи од мене помоћ, а ја од Бога.

Етика морала прави, дакле, шизофренију раслојавајући људе на оне првог и оне другог реда.

Волим добре људе који брзо нестају.

¹Латинска изрека „Чувај се пса“.

Драган Ј. РИСТИЋ
Ниш

МАЛА РАЗЛИКА

Њој је тог првог дана пријао његов мирис на дуван на лулу, његов певљив прозукли глас, његови фини манири, годиле јој његове речи које су се претварале у песму, његов скупоцени поклон освежио јој је дан...

Памтиће и то пријатно вече, његову симпатичну гарсоњеру...

После двадесет осам година смрдео јој је на дуван, псовао је дубоким прозуклим гласом, његови груби иступи ишли су јој на живце, његове речи претварале се у њене јауке, његова шкртост погађала ју је, убијао је њене дане...

Не жели више да га гледа у том огромном стану без душе.

Душан МИЛИЋЕВ
Житиште

ВОЈЕВАЊЕ МИРКА МИЋОВОГ ВУКОЈА

-У војску ти кренем петнаесте. Априла мјесеца сам ти наруков`о у Мостару. И онда `ајд` служи Фрању. Од првог дана сам ти био у фелд јегеру. Увијек сам ти био у 3. фелд јегер батаљону. Било ми је лијепо. Тешко, али лијепо. Иначе у Бе и Ха је било 7 јегера. Мој батаљон је био у Вилању у Барањи, а снабдијевала нас је 2. бањалучка регимента.

Носио сам телећак, а у њему 37 кила. Мршађусирлук.

Бијаш добар војник иако сам био млад и крхак. У читавом батаљону један од најбољих. И онда једнога дана послије неколико мјесеци изабраше нас шесторицу да будемо на промоцији у Будиму кад се зацарио Карло послије Фрањине смрти. Било је то 1916. године.

-А тамо у том лијепом граду скупила се сва свита. Сва свјетлост. Народа кастиг.

-А ја млад и крхак к`о што ти рекох. Умало црк`о нисам тада. Ту у Будиму у тој гужви какву нијесам никад видио. Мораш у строју стајат к`о бор, а на мени још сва она војничка опрема. Чини ми се сто кила носим на себи, ал` мораш све издржат`. Ал` не издржах. Допане ме лак живот. Изгубим свијест и пробудим се тек у неком шатору кад ме освјежише водом. Нисам ни дочек`о новог цара. Али што ћеш. Тако је било. Виша сила.

Симфонија носталџије

-Добијем послџије урлауб. (Иначе урлауб сам добијао чак дванаест пута, јер сам био добар војник.)

-А кад већ питаш да ли сам био рађаван. Дашта сам и то три пута. Први пут ти будем рађен код Обреновца. Обрежје. Срби ме ранише, а да ко би други!

Други пут будем рађен у станиславској бици. То ти је тамо кад се прође Галиција. Био сам ти тада у 13. дивизији у 3. фелд јегер батаљону.

Дођосмо накнадно на те положаје. Стигли ми као појачање. Нисмо поштено ни стигли до положаја, а мене тревило. Није било страшно, али рађен. Што ћеш. Склонили ме у неку кућу, а са мном и други војници који су здрави. Склонили се од митраљирања авиона. А било је три авиона. Нису нам могли ништа, ал` козаци и артиљерија нам дођоше главе. Не могасмо им ништа. У Манастирској сам ти опет био рађен, а то ти је 72 километра од Станислава. Ал` срећом и овај пут лакше. И опет ме склонише и сачувах главу некако.

А да ти речем у Првом светском рату артиљерија је одиграла главну улогу. А борца није било пред козака! Јок вала! А герилца? Ево му што је од Србина мог`о! Нико други!

Е, а трећи пут ти будем рађен у Италији на положају код Монте Грапе у Алпама. Код села Монте Азалано. Ту ме погоди и одмах ме пребаце у шпитаљ.

Послало нас ту у Италију да бранимо положаје, а дошли и Французи на Пијаву. Ма јеби

ти то. Закувало се гадно. Не знаш ни са које стране пуца. Ни гдје ћеш се склонити нити главу заклонити. Падају гранате. На положају на нашој страни има нас са свију страна. Ма курва је политика. Народ нек` страда, а они закувавају.

Било нас је доста Срба ту, а и Чеха. Били су добри борци Чеси, али кад год је било прилике предавали се. Паметни били. Што да гину. Само луди Срби.

А ту на Пијави први пут сам ти видио авион једнокрилац. Чудо невиђено. Нисам могао вјеровати да тако нешто лети. Не само ја. Ми изишли из ровова да видимо, а послѣје нам рекли да је он извиђ`о положаје. Што смо се откривали. Рекли нам. Ма ко ће све знати.

А како су се Талијани борили? Ма јебем ти ту војску. Мог`о си их метлом побѣдити. Што ће ти пушка. Додуше, културан је то народ, ал` безобразан у моралу. А богме ни папа им није ваљо, па како ће они бит` морални.

Питам се што наша црква не може у њи`ову? То је зато што се у њи`овој може свашта чинити.

А с нама на положају ту на Пијави је био и један наш поп. Ал` се разболи једног дана. А треба се помолит`. Божић долази. Што ћеш куд ћеш? `Ајд ја одох у њи`ову цркву. Приме они мене на мису. Добијеш ту од њих неки мирисави колачић за миропомазаније. Није ми баш пријатно, ал` опет рачунам Бог је један, па је свеједно како се и на ком мјесту молимо Богу.

Симфонија носталџије

Шћах ти рећ` и то: кад бијах оно рањен на Обрежју. На положају ти ми, а Срби на дргој страни не дају мира. Не дају ока отворит`. Наш мајор фон Шрол окоми се на нас Србе. Виче, галами, заповиједа оштро. `Ајд` да се боримо против Срба. Е, нећеш вала, мајку ти швапску! Да пуцамо на нашу браћу. Јок!

Дозлогрди свима. И једнога дана паде Шрол. Убише га наши. Из нашије` редова. С леђа доби куглу и само клекну. Би ту и један мој друг. Вила нагоркиња му не би равна. Погину кашње јадан и он. Ал` отараси нас биједе. Тог гада. Тог Шрола.

Што заслужи то и доби.

Милан ДРАШКОВИЋ
Нови Београд

ЗОВЕМ СЕ БОНД, РЕЧЕ АБЕНЕДЕ, ЏЕЈМС БОНД

Медицински институт, 1. април 2049, 20 часова

Абенеде и професор Брејн стоје пред великим зидним огледалом, након вишечасовног медицинског третмана. Пацијент Абенеде је наг, као од мајке рођен, и помно загледа своје тело.

-Професоре Брејн... Пријатељу-промуца потресним мужевним гласом.-Не знам шта да кажем... Ово је невероватно!

Професор Брејн се задовољно смешка. Он и Абенеде су вршњаци, дуго се знају, заједно имају близу 200 година.

-Драго мије да си задовољан, Абенеде.

-Како не бих био! Још јутрос бејаш старкеља на куб! Мутљаг у глави, ишијас стегао, бешика зарибала. А сада, гледам се и видим тридесетогодишњака спремног за маратон!

***Део излагања професора Брејна на
недавном сийозијуму медицинских експерата***

Даме и господо, да вас упознам са најновијим вестима из нашег Института. У питању је пројекат „Ново тело“. Наиме, покушаћемо да остваримо сан о вечној младости - да нашег најстаријег пацијента претворимо у младића! Данашња медицина то може и то ћемо доказати!

Ко је пацијент? То је чувени Абенеде, који у пансиону „Златно доба“ куња док ишчекује свој стоти рођендан. У питању је интелектуалац *par excellence*, доктор за научну фантастику, жива легенда Друштва љубитеља фантастике „Лазар Комарчић“, осим тога и мој вишедеценијски пријатељ. Чини се да је наш пријатељ стигао на крај свог узбудљивог и креативног живота, а ми ћемо покушати да окренемо стрелу времена и вратимо му младост! На који начин? У третман је уткано више компоненти: ревитализација комплетног организма, обнова можданих ћелија, затим ћелије анималног порекла као што су хрскавица ајкуле и тестиси бика, а на крају – да дуго куца-атомско срце! Цео поступак извешће тим врхунских робота, уз нашу помну контролу, тако да грешке не сме да буде.

Држите нам палчеве, даме и господо, и хвала вам на пажњи!

Медицински инстџиуџи 1. април 2049. 21 час

Абенеде стоји пред великим зидним огледалом и облачи се. Примерено свом новом изгледу изабрао је вечите фармерке, модерне патике, црну кожну јакну. Професор Брејн га посматра с одобравањем. Размишља да се ускоро и он подвргне пројекту „Ново тело“. Изазов је велики тешко му је одолети.

Могао си ноћас да останеш у Институту, Абенеде, али видим да си нестрпљив да кренеш у живот...

-Управо тако! Пун сам идеја као шипак коштица!

-Увек си био вредан. Значи да можемо рачунати на нове радове?

-Наравно. И не само то!-загонетно ће Абенеде.

Наш јунак сав зрачи, има се утисак да ће да полети. Таква је младост!

***Интерпретација мисли нашеј јунака
док најбољег медицински Института***

Зовем се Бонд, помисли Абенеде уз шарманатан осмех, Џејмс Бонд!

Да, франшиза о Бонду већ подуже стагнира, у идејама и избору главног глумца. Креатори су се уморили по инерцији отаљавају посао. Он, Абенеде, са својим знањем енглеског језика, са занимљивим имицом и добрим сценаријем-има све услове да ту франшизу поврати у живот!

Дакле, он у улози Бонда суочен је са новим непочинством злогласне организације СПЕКТРА, коју предводи доктор Блофелд. Ту се Абенеде двоуми око избора свог противника. Доктор Гул, експерт за хорор, не би био лош, али доктор Зорин је ипак онај прави избор. Абенеде већ види како њих двојица размењују отровне реплике. Доктор Зорин седи за командним пултом и десним кажипрстом покреће машинерију судњег дана, док левом руком мази мачора Буцу. То је прастари клише где негативац мрзи човечанство а воли животиње, али Абенеде има идеју да мачора Буцу

искористи као замајац заплета и причи удахне филозофску димензију.

Надаље, има у виду егзотичне локације. Србија обилује природним лепотама: скијашке стазе Копаоника, кањон Таре, Ђавоља варош, Кремна...

Где је Бонд, зна се, ту су лепе девојке, у сваком филму бар две. У свом замишљеном сценарију Абенеде рачуна на драге му чланице „Комарчића“: Лиди и Леору. Атрактивна Лиди би глумила коцкарку у казину, и ту би пало познанство са Бондом, док би тинејџерка Леора као чланица скаутске дружине помогла Бонду да се снађе на непознатом терену. Чак би дошло и до сукоба две лепојке око наклоности агента 007.

Нема сумње, закључи Абенеде, биће то мегахит од филма!

Улице Београда 1. април 2049. 22 часа

Хода прометном авенијом у свом подмлађеном издању, још несвестан да је година 2049. Његов обновљени мозак као да се преселио у прошлост.

Време неумитно протиче и ликови које у мислима помиње више нису оно што су некад били. Београд се такође променио – сада је то мегаполис на води, под земљом тутњи метро а небом промичу ваздушна возила.

Абенеде застаде на раскрсници, занесен мислима. Поглед му одлута ка другој страни улице а срце прескочи откуцај. На пешачки прелаз је

крочила млада девојка, живахног хода и самоувереног изрза лица. Па то је Леора! Запањи се Абенеде. Нема сумње, била је то бунтовна љубитељка хорора из златног периода „Лазара Комарчића“ са краја двадесетог века. Прешла је улицу и сусрела се са његовим запањеним погледом.

-Леора?!-изустио је у магновењу.

Девојка застаде, погеда га са занимањем, широко се осмехну.

-Ви сте познавали моју баку!-изрече више констатацију него питање.

-Ба...ба...-замуца Абенеде.

Она га присно ухвати под руку, сходно обичајима матријархата, па показа на оближњи интернет-кафе.

-Идемо на пиће, ја частим-рече тоном који не трпи одбијање.-Морате све да ми испричате. Ја сам Елеонора-Леорина унука.

Зоран ЈОВАНОВИЋ
Лесковац

ГУГУТКА

Било је то најтоплије лето у последњих неколико година. Сунце је данима немилосрдно пржило а кише није било пуна два месеца. Повремено би дунуо неки поветарац који је због топлоте ваздуха више сушио оно мало влаге што је остајала од росе него што је расхлађивао дане и ноћи.

На одлуку куће пар гугутака направио је своје гнездо а убрзо су излегли гугучиће. Због суше, родитељи су се све теже сналазили за храну па су гугучићи слабо напредовали. Једини извор хране била је храна из оближњег голубарника коју би голубови, док су се тукли око места, избацивали кроз жицу. Међутим, то није било довољно. Неколико дана касније, на земљи испод гнезда, пронашао сам мртво једно од њих. Било ми је жао али сам у себи помислио-у сваком злу има и нечег доброг, биће више хране за друго. Тако је и било. Гугучић је почео да се опоравља и мало брже расте па је убрзо почео да шири крила у гнезду кад год би видео родитеље да долазе. Задовољно сам их гледао али и приметио да се једна грозна мачка све чешће мота у близини. Нисам био забринут за голубове, тамо није могла али, ако се досети да се попне на кров, могла би да угрози гугутке и младунче у гнезду.

Једнога дана гугучића није било у гнезду. Погледао сам лево-десно и, у близини, видео да је испао из гнезда и стајао на ниској тараби али и мачку како му се прикрада. У тренутку кад је мачка скочила на њега скочио сам и ја. Мачка га је закачила шапом по крилу а ја њу ногом спречио да више повреди гугучића, тако да није успела у својој намери да га поједе. Међутим, гугучићу је крило било повређено. Није могао да одлети до гнезда.

Од тог дана почео сам редовно да га храним а повреду коју му је нанела мачка лечим прашком. На зиду старе шупе успео сам да направим стајалицу где сам га остављао да стоји након што му прстима у кљун убацим зрна пшенице и кукуруза а потом и воду шприцем који сам купио за ту намену. Врло брзо навикло је на мене а ја сам стално звиждећи, опонашао гугутке, док сам га хранио.

Након пар недеља гугучић је постао толико велики да је могао да полети, међутим, повређено крило омогућавало је да лети само постранце, а лет би трајао тек десетак метара. Толико ме је заволео да би, кад год зазвиждим, долетео до мене и стао ми на испружену руку или на раме очекујући зрно пшенице или кукуруза. Једном, док сам седео поред голубарника кљуцао је нешто што је само он налазио на земљи кад је до њега долетео други. Рекох ли ја код њега...ето, рекох, и погреших. Мој гугучић, тада сам се уверио, није био он. Био је она, а до ње је долетео мужјак и почео игру удварања.

Пред мојим очима рађала се љубав две птице и колико год да ми је због тога било драго, просто ми је било и жао јер сам очекивао да, после удварања моја гугутка одлети за својим дечком.

Полетели су! Он право - она само до прозора, удесно. Зазвиждао сам. Гледала је у њега, па у мене. Горе до крова где је он или доле, до земље, где сам био ја. Није јој дуго требало да схвати. Долетела ми је на руку и добила своје зрно кукуруза. Подигао сам је и ставио на стајалицу. Њен удварач је долетео до ње и наставио удварање.

Удварање је потрајало неколико дана а ја сам јој и даље упорно нудио зрно кукуруза и пшенице, кад год би на мој звиждук дошла на раме или руку. Могла је да одлети до стајалице и ту, заједно са својим паром, легне и гуче. Онда би он одлетео и донео суву гранчицу. Почели су да праве гнездо а пар дана касније у гнезду са нашло и једно јаје а већ нередног дана и друго. Моја гугутка је снела. Постаће мајка! Поред ње, храброст да ми се приближи стекао је њен дечко. Долети, узме своје зрно и побегне.

Знате шта, прошло је петнаест дана од кад је снела. Моја гугутка сутра ће имати младе. Надам се да ће оба преживети ово, дугачко и још увек топло лето.

Надежда МИХАЈЛОВИЋ
Ниш

ВАЈАР

Имала сам, вероватно, шест година када је мала река постала велика. Становали смо у једном делу сеоске школе у коме је био и стан за учитеље. Са друге стране је био улаз за учионоце. До сваког је водило пет или шест степеника. Сама зграда заузимала је централни део дворишта које је омеђивала крезуба ограда од тараба. Подсећала ме је на старог сељака коме недостаје сваки трећи зуб. И нашој огради је недостајала свака трећа или четврта тараба, што је било баш zgodно. Деца су могла да улазе у двориште са свих страна, не губећи време да дођу до капије. Иако овако осакаћена, ограда је била баш господска, јер су сеоска дворишта била углавном ограђена трњем или прућем натакнути на дрвене кочеве. Сама зграда ми је деловала моћно и достојанствено, а нарочито пространи ходник на који су излазиле две, такође, простране учионице.

У близини села је протицала река коју сам познава само лети, по врућини, кад би се више нас упутило до ње, не да се купамо, већ да газимо по води.

У средини високог, пешчаног појаса текла је мрзовољно, једва приметно, млака вода коју су мале дечије ноге шутирале, газиле, претрчавале до друге пешчане линије. Није било ничега интересантног у таквој игри, па смо брзо

одустајали од идеје да се ту забавимо. Велико школско двориште пружало нам је више могућности за маштовитије игре.

Онда се изненада све променило. Почела је киша какву до тада нисам видела. Са неба нису падале капи, већ су висили водени конци који су спајали мутно, тамно, невидљиво небо са још тамнијом, црном, омекшалом земљом. То је трајало данима. Пожелела сам да узем маказе и покушам да пресечем те густе нити које су непрекидно испуштале воду као незатворене славине и која је већ почела да се пење уз степенице.

Ништа се није назирало кроз мокру завесу. Село је замрло, људи и деца су нестали. Вода је ушла у већину школских просторија, купивши прво прашину са пода од патосница, а заузврат нам остављала муљ.

Стајала сам на столици поред прозора и покушавала да препознам суседне куће по нејасним обрисима. Плотова више није било. Вода их је увукла у своју утробу и весело утрчавала у свако двориште. Ово је већ почело да ме узнемирава и помало плаши. Почела сам да се нервозно премештам са ноге на ногу. На врху неког оцака приметила сам роду која је стајала у гнезду и правила исте покрете, као да ме имитира.

Одлучила сам да се не плашим те мутне и, усковитлане воде, ни мрака усред дана. Нисам стварно знала каква је и колика је то претња. Онда сам угледала свог шест година старијег брата и широм отворила очи, поново их затворила,

протрљала песницама, па поново отворила. Прилазио је мом прозору седећи у плеханом кориту веслајући оним што се користи за мешање сланине кад се топи маст. Он се понашао као да ме не види или да ме не познаје. Гледала сам га изненађена, затечена, не верујући у оно што се дешава под прозором. Онда ми је пажњу привукла вика која је допирала са једва видљиве улице. Призор је био још невероватнији од пређашњег! Високи стог сена пијано се љуљао улицом ношен матицом, а за њим је, у дрвеним коритима, бучно наступала група старијих ђака. Да нисам осетила како ми се киша слива низ лице и натапа одећу, можда би ово био само сан. Погледала сам под у соби. Још увек је био сув. Вода је безуспешно покушавала да прескочи високи праг и приђе мом прозору.

Наредни дани нису личили на претходне. Небо је поново било на свом месту, оне водене нити су се некуд склониле, а вода је тромо, стидљиво, без вртлога и комешања, почела да ослобађа плотове и дворишта која је без дозволе окупирали. Босе дечије ноге са задовољством су шљапкале по житком муљу и блату, све док их трн не би натерао да обују мокру гумену одећу.

Село је оживело. Људи су измилели из неких својих јазбина, стока је почела да се оглашава, а петлови да кукуричу, иако није било време за то. Људи су носили некакве конопце, а деца поскакивала радосно за њима у ритму само њима знаних мелодија. Пошли су у лов на „пловућке“. Сазнала сам да су то стабла и гране које је река

ваљала целим током своје надохле, набујале снаге, а онда, кад је спласнула и повукла се у вековно корито, оставила разбацано за собом.

Кад се војска скупљача „пловућки“ најзад повукла, брат и ја кренули само у сопствени поход на реку. Наше песковите плаже више није било. Муљ и неко црно смеће све су прекрили мешајући се са ситним парчадима дрва. Мој брат је, као ловачки пас који тачно зна за чиме трага, кренуо журно обалом, сагињао се повремено и подизао неке криве, квргаве и изувијане комаде дрвета које нико није хтео да покупи. Повремено би ми додао неку већу ружну „кривуљицу“, као да се стиди да је сам носи. Питала сам га зашто не скупља лепе глатке комаде, а он није одговарао, правећи се да ме не чује.

Недељама је нешто радио на тавану. Једнога дана нас је сачекало изненађење у учионици. На катедри је била изложба најнеобичнијих птица, дивљих животиња и још којечега, од белог глатког дрвета налик слоновачи. Нашем изненађењу и дивљењу није било краја.

Мој брат је касније постао познати вајар.

Све ово је било јако давно. Кад сам више деценија касније колима дошла до школе, моје изненађење није било ништа мање од онога када сам угледала пијани стог.

Све је било исто, а опет потпуно другачије. Школа је стајала где и раније, али није била ни импресивна, ни велика. Колико сам ја порасла, толико се она смањила. Тарабе су такође биле ту, само сада није недостајала свака трећа, већ је

Симфонија носталгије

опстала свака трећа. И тоалети су стајали у истом углу дворишта, вероватно чистији после оне поплаве.

ПОЕЗИЈА БЕЗ НАОЧАРА

ПОЕЗИЈА БЕЗ НАОЧАРА

Овогодишњи конкурс „Банатско перо“, у категорији поезије обиловао је обилном и квалитетном продукцијом. Поете које су послале свој прилог имају завидну „километражу“ у читалачком и списатељском стажу.

Версички, стилски и мотивски, свакако различити, али квалитетом уједначени, радови пред вама су плод озбиљног бављења поезијом. Свега неколицина радова, од преко две стотине, могло би се назвати аналфабетским. Огромна већина, изузетно успешним и зналачки написаним. Тиме је улога селектора била врло отежана. Пред вама су осведочени мајстори и везаног и слободног стиха, који тајне заната не крију, него их на радост читалаца деле. Зато ће читање песама из овог Зборника – надамо се - бити права посланица за читаоца, јер су аутори искусни, избрушеног стила, версички богати и занатски врло умешни.

У одабиру је одлучивао „фото-финиш“. Условљеност због обима зборника, одредила је и бројчаност песама. Уместо изабраних тридесет, квалитетом је могло да парира још бар двадесетак, јер, рекли смо, овогодишња је продукција била врло плодна

Симфонија носталгије

и квалитетна. Речју, ово је јака и здрава поезија која не тражи ни наочаре, нити било каква друга помагала да би била читљива.

Кад је реч о похваљеним песмама, и ту је морао да буде употребљен додатни критеријум. Издвојени аутори су својим ванредним песничким остварењима ставили жири пред муке. Зборник изискује само по једну песму аутора, а нијанса која је пресудила да аутор под шифром „Творац мисли” победи, јесте што су и сви преостали радови које је послао на конкурс били уједначеног, високог квалитета.

* * *

Свакако да су радови који су објављени у овој књизи вредни и појединачног кратког осврта, јер представљају врло плодносан прилог ововременој поетској сцени.

Тако у песни *Блажени дан* имамо, у исповедном тону, носталгични призив минулих времена у мотивски уједначеним координатама младости и Далмације, осликане врло живим и градивним бојама.

Рад под називом *Снаја и време* доноси у класичним катренима извесну дозу резигнације, версички стабилну, емпиријску оду минулим временима.

Псалм о поезији, написан химнично, све до самог финала песме, лексички је брементита дескриптивна форма, да би у самом исходишту донела позив и на покрет и на преокрет.

Корице њжности је стишана медитативна лирска метафора која одише непатвореном чулношћу и чији смирени тон на моменте делује бајковито.

Рад под називом *Под паролом* је ванредна поетска слика, на граници лирике, епиграма и афоризма. Изузетна песничка бравура на малом

простору!

Везаност је изразита поетска слика, која се обраћа (у)другом лицу. На први поглед делује исповедно, али се у подтексту јасно разазнаје песнички врло јака емотивна слика дозивања драгог бића.

Песма *Младе рибарске смрти* је, на трагу суматраизма, врло врцава у свом изразу, с ненаметљивом и луцидном иронијом; доста усаглашен песнички рад.

У раду *Ћилибар, смарагд и сџари брести* налазимо дескриптивну менажерију флоре и фауне. У класичном, онтолошком и митолошком смислу, ови представници живог света засебно носе сваки своју метафору, тако да се сваким новим читањем ове песме, значењски отвара мноштво рукаваца.

Оквири рада под именом *На дан Свете Ане* крећу се у топлом породичном кутку који, иако пун, одише злокобном празнином, јер недостаје најдражи гост. Та пасторала дата је у тананом, али и динамичном везаном стиху.

Резигнација је главни мотив рада под називом *Генерацији '45*. То је скоро већ митска прича о изневереним надањима, искушењима и очекивањима. Кроз исповедни тон песма ламентира, не над изгубљеном генерацијом, већ, над изгубљеним идеалима и недораслости слободе која „није умела да пева“.

У везаном стиху наилазимо и на рад *Имјровизација живоша*, који лакореко сажима искуства и даје емпиријска упутства особи којој се обраћа. Оно што је ван граница ове песме, и за шта аутор не сноси одговорност, је да слушалац најчешће не прихвата туђе добронамерне савете, само зато што су туђи.

Онкрај бродоломној свјетоназора је рад који најубедљивије дочарава сво ововременско „искушавање

Симфонија носталџије

ђавола“. Свака синтагма у овој песми је најпажљивије уткана у наоко езотерични наратив. Све у овом раду врца од песничких фигура; метафоре, параболе, градације, неологизама, ироније... Речју - колоквијално, поетски убојито, прецизно и ефектно!

Стишао сам драџана је врло музикална квинтила, дисовски наглашене елегичности, с недвосмисленим песничким симболима, интонираним на ретро постаменту.

Пасторално постављена песма *Знаш ли?*, у основи је носталгичан призив минулих времена која су (по дефиницији) била боља. Песник с нама дели забринутост и на недвосмислен начин ставља упитник пред будућношћу.

Тишина је такође врло успео рад с елементима аутоироније. На граници између конфликта и афекта, песникиња врло вешто маневрише пред поетским искушењима и даје врло језгровиту, маштовиту и убедљиву песничку слику.

У раду под називом *Игемо гађе* песник нас укрштеним сликом упућује на неумитност протока времена и неминовност цикличности живота. Невоља је само што ми у другом циклусу нећемо учествовати.

У особеном спеву *Без Мешаморфоза*, песник се позива на старовековне мотиве, вешто их укрштајући с ововременским. Писана у првом лицу множине, и наоко масовка; ово је врло особен рад о крхкости и усамљености појединца, без обзира на интеграције у социјалне групе.

С друге стране мала поема *Љубав*, наоко опште место, веома богато је опслужена метафориком, ванредно лексички лепа, саткана од најбољих искустава лирничара епохе.

Захвалности је суспрегнута, сведена микро форма. На први поглед саздана од слободних

Симфонија носталџије

асоцијација, у ствари је врло згусните структуре, с врло ефектним крајем.

Опојањена џмолина је антиратни поклич, занатски складан, скоро па дитирамб, врло прецизно римован, са свим позитивним особинама овакве врсте поезије.

Песма *Нико од њих овим џлућима није дисао* дата је поливалентно, значењски згуснуто, на граници херметике и херменаутике с врло концизно изреченим ставом који је аутор недвосмислено спреман да брани.

Ауторка рада под насловом *Рана у облаку* у форми питалице, односно условно интервјуа с вољеним бићем, кроз наратив интроспекције, зналачки налази прецизне синтагме које остварују овај у целости успео лирски домашај.

Писац *Миленијума*, бавећи се панонском историјско-географском ветрометином доноси зауздан песнички текст, који на невеликом простору, лишен беспотребне дескрипције, даје врло ефектну слику освајача.

Лирски запис *Море*, типична је медитеранска фотографија ухваћена у блаженим тренуцима бонаце. Прецизно дата, без сувишног инвентара, ово је и дискретан позив на уживање.

Врло особен запис *Ребра*, доноси аутоироничну хедонистичку игру у најлепшем смислу, која обилује врцавим хумором. Реторички прецизан и духовит рад.

Бејунац кроз време, иако на моменте оптерећен општим местима, занимљив је и хомоген речитатив који се бави смислом постојања. Писан с лакоћом, свакако реч је о раду чији аутор има изражено списатељско и животно искуство.

Зјале су тескобна повест о доколици која је дата изванредно прецизним песничким сликама. Реч је о аутору великог потенцијала.

Симфонија носталџије

Песма *Лађе*, лирски запис који одише меланхолијом, свеже и ефектно доноси прецизну интроспекцију интонирану у „молском” тоналитету. писана је с мером уочљивом песничком жицом.

У *Походневу једној сањара* аутор се сањарски вешто поиграва властитим прекупацијама и устаљеним песничким канонима, призивајући не само менаџерију из историје уметности, него и вољену жену, коју по важности чак ставља испред свих арт мудраца, јер ће му свакако она пре донети продужење врсте.

На самом крају запис *Без наочара*, вишезначна и врло мотивски богата, недвосмислено сецира хипокризију овог времена; истовремено доносећи и наду у боље, макар у виду кондиционала.

* * *

Права је штета што простор није дозволио опширнији осврт на радове и песнике који су у овој књизи. Значачки написане, све ове песме траже подробнију анализу, а читање овогодишње песничке продукције представљало је прави хедонизам. То се односи и на већину радова који се нису нашли међу корицама ове књиге, али су пропозиције биле неумољиве. По квалитету су се ове године издвојили радови *Под њаролом*, *Тишина* и *Онкрај бродоломној свјетлоназора* који је најуспелији у целини.

Свакако, остаје жеља да и читаоци уживају у поезији пред вама, бар колико је уживао и селектор, а колико су велики песници у овој књизи – и то је видљиво без наочара.

Жишишише, септембар 2019,

Немања Савић, библиотекар

Марија ВУЈОВИЋ
Бечеј

БЛАЖЕНИ ДАН

Чишајући Вишу Требовац

Журно узимам књигу, с њом под мишку,
па трк у драгу, топлу, питому,
мирисну, моју долину.
Носим и погачу „прешку“ испод пеке
за поподневно грицкање.
Не брзај, не трчи вазда,
довољно живот јури
не мораш га ти пожуривати,
чувај се драче, пази се змија,
чујем мамин глас већ далеко иза себе.
Прескачем камене ограде, успут берем купине,
сва задихана стижем до своје ливаде.
Дочекује ме шарени хлад
високих танких дугоногих бадема.
Смештам се на камени зидић
у засенку бајама,
сунце ме кроз грање зачикава.
Мало дремам, читам, сањарим,
сладим се погачом, присмачем купине.
Срце ми се радосно смеје,
душа трепери.
Излежавам се читаво поподне.
Виногради свуда око мене,
праске и смокве, мирис медитерана.
Небом промичу бели облаци
залутали доброћудни пролазници.

Симфонија носталгије

У даљини гледам усамљену плаву,
тајанствену Промину,
„малу планину уз море“.
Блажени дарови овог дана .
Када ме обасја вечерње руменило
враћам се кући.
У сутону остају бадеми стражари.
Опет берем купине, драче боцкају, гребу,
и опет трчећи прескачем ограде,
сва зајапурена улећем у двориште.
Па где си ти, забринута ме дочекује мама,
сва си мусава, а и хаљину си поцепала.
Па шта? Ко још за подерану хаљину мари,
кад је овај дан био као из снова.

Небојша ВУКАС
Зрењанин

СНАГА И ВРЕМЕ

Дрхтава рука, снаге оронуле,
трунчицама силе писмо шкраба,
последњим зракама, свјетлости клонуле,
поглед се не да времену, цаба.

А некад је киптила морском пјеном,
ударала таласом уз прасак и буку,
стала на пут, најтврђом стијеном,
ставила свијет ко шалом под руку.

Сада се опросту нада,
оно тихом молитвом, извини,
временом побједник, сигурно пада,
био ти праведник или онај ини...

Александар М. АРСЕНИЈЕВИЋ
Београд

ПСАЛМ О ПОЕЗИЈИ

Чуо сам како прегласно расте
маслачак! Целивао сазвежђе
на зрцалу поноћне воде! Беседио
с језерима, зорама, зверима! Видео
слухом це дурско средиште
свега! С жаром се збратимио!
Даринку брезу у врту, скршену,
оплакао: у њеној смрти –
смрт свемира! Јутрење роси
служио, сав мокар од живе воде!
Пио двогласност јода и соли
из фреске морског плаветнила!
Био свитац у истини, једрилица
ветра надсунчаног, мелод тишине
што је претходила светлости!
Будућност видео у љуспама
злата на дечанској фресци, не само
видео, већ и додирнуо, не само
видом, већ и прстима, јагодицама
срца – будућност свих облика,
боја, и мириса, не само будућност,
већ истину, кад ће све технике
бити варварска прошлост, коју је
стидно помињати, кад ћемо
сунцима засуи сељенске сшуге!

Симфонија носталгије

Нек замукне јеткост свих
тајномрзаца, слепих у раскоши,
бесних у свесветију! Доста
пакосног празнословља
о пост –уметности као једином
путу, у осредњу апокалипсу!

Сања РАДУЛОВИЋ
Раковица

КОРИЦЕ ЊЕЖНОСТИ

Љубав претварам у лептире,
она себе у мачеве
зато (те) боли
јер смртност је оштра и прецизна
претварам је у топле напитке,
који веома брзо испаре
зато (ме) боли
јер тривијалност је тупа и сувишна.
Кад нисам алхемичар,
вртуљак сам и вртешка,
мета и стријела,
књига са окамењеним рјечима,
ријечима од болова
због прогутаних лептира
болем спашених од умирања.

Благоје ОГЊАНОВИЋ
Бачка Паланка

ПОД ПАРОЛОМ

Под паролом било каквог изма,
чизма остаје чизма.

И био самозван или биран,
тиран остаје тиран.

Празна је вера и клета,
у кнезове од овога света.

И од трибуна вајда је бледа,
њихов занат туђа је беда.

Сваке власти таква је коб,
неко је господар, неко роб.

Срећко АЛЕКСИЋ
Београд

ВЕЗАНОСТ

Знам да ме имаш
И носиш у наручје
Летећег капута
Када плодова вода
Препозна месец
У мајчиној утроби.

Не шалиш се вечерас
Заспала си у кревету
Месечеве снеке
Огрнута најлепшим одсјајем
Концем небоплаве чипке
У везу магичне гугутке.

Без тебе сам мртав човек
Што лута сам пространствима
Везан пупчаном врпцом мајке
Загризао сам љубавну удицу
И мислим да си слична Метеору
У киши под плаштом звезда.

Изроњена сузом девичанске љубави
Полипи у телу чудне ствари рађају
У невиности болесничког кревета
Овај свет је љубав из строгог нехата.

Биљана ГРОШИН
Меленци

МЛАДЕ РИБАРСКЕ СМРТИ

Рибари исландски знаше,
и ирски рибари знаше,
и бретањски рибари, такође
да их смрти на води походе

Смрти им беху блиске,
као сестре,
и не плашише их се

Сурово прожимање живота
и смрти, стално беше
Од прапочетка
Вртоглавица таласа, пловила
и мрежа, и склиских риба

Кенет Вајт васкрсну бретањске
младе рибаре
читавши записе и имена им,
по маленим црквицама,
белим, можда

Радован СИНЂЕЛИЋ
Шабац

ЋИЛИБАР, СМАРАГД И СТАРИ БРЕСТ

Испловио је месечев чун
златне светлости пун
на модру поспану реку,
пробудио је све црне љиљке.
Капље месечина полако трун по трун
на долину и луг и планину далеку.
Пале се полако светиљке
по тамном небеском своду.
Црн брест је једино будан,
низ храпаву мрку кору
ћилибарне сузе теку.
Скупљају се око њега сенке
што немају куд да оду.

Свици спавају међу булкама
у полеглој златној ражи,
голубови су заспали у дивљим јабукама.
Низ склад иде полако као да нешто тражи
у дугом црном халату,
са црвеном марамом о врату
хром ветар утвара стара.
Месец светлошћу својом
седефа бисерном бојом
над реком чудесне сенке ствара.

У дну старога бреста у напуштеној логи
сни белоушка у прстен сколутана

Симфонија носталџије

сија се њена кожа смарагдном светлошћу својом.
Застало на сена сивог високом мирисном стогу
јато белих ноћника –свилених лептирова.
Мирише дрењинин жбун.
Њише се у сну лагано каћун и стара зова
и пегава жута кукута,
а плавог ладолежа високе витке притке
полако се пужу уз стари црни брест.
Дан за даном иде, година за годином мину,
песму далеког ћука ветар носи кроз тмину...

Од тебе одавно не дође ни глас ни вест.

Ани СТАЈКОВА-ИВАНОВА
Пловдив

НА ДАН СВЕТЕ АНЕ

Не звони телефон у овоме дану,
а тако ми треба к'о последњи удах,
да оживи слика у мом хладном стану,
да надјача срећа хиљаде уздаха.

Звали су ме многи у овоме дану,
само не би твога умилнога гласа,
да топлину дода моме имендану,
да ми буде сламка поледњега спаса.

Седели су многи у овоме дану
тамо где сам тебе желела да видим,
рођаци су били украс отоману,
што те нема мили, пред њима се стидим.

Где си Срећо моја, у овоме дану?
ка вратима кућним често поглед лети,
нејављање твоје отвара ми рану
и што мили ти ме данас не посети.

Био би, по свему најдражи гост
али ево зоре, а телефон ћути
зарасле су стазе, порушен је мост,
у бескрајну вечност капају минути.

У сећање срећно горка суза кану
што те не би мили у овоме дану.

Даринка КРУНИЋ БЈЕЛИЦА
Обреновац

ГЕНЕРАЦИЈИ '45

Рођени са слободом,
изникли на згариштима,
били смо деца
која су мирисала
на рана јутра
бела као млеко.
Били смо послушни
када су нам повезали
црвене мараме
око незрелих грла,
када смо клицали
„другу“ који је био
„љубичица бела“.
Почели смо да растемо,
замирисале су прве
трепераве љубави,
а ми смо били и даље
она иста деца.
Онда су нас учопорили,
оне распојасане '68,
испод подвожњака,
према Студењаку
и пуцала су млада
плећа и срца.
Терали су нас
да ћутимо,
а ми смо пролајали.

Из пркоса смо и даље
остали деца
када смо кренули
да градимо „светлу будућност“
на мрачним улицама
туђег далеког света.
Болеле су нас предуге ноћи,
писма из завичаја,
и туга Љубе Врапчета.
Данас, још увек деца,
прегорели смо своје улице
и сетне прославе матура.
Још увек трошимо
на туђим тротоарима
своје снове о повратку
и...никада нисмо
стварно порасли.
Ми путници са туђих
потамнелих звезда,
ми деца Ђурђевданска,
ми синови очева,
који се крсте,
„на десну страну“.
Ми –вечита деца...
Из ината.

Драгиња МИЛОВИЋ
Зрењанин

ИМПРОВИЗАЦИЈА ЖИВОТА

Желиш да пробаш нешто ново:
да азбуци додаш још једно слово,
да готовој слици додаш боју,
да измениш сасвим судбину своју,
да једним потезом одагнаш тугу,
да срећа има линију дугу...?
Можда ћеш успети,
немој стати.
Можда ћеш пасти.
Ко ће то знати?
Јер,
за све је зацртана
одређена кота,
све је остало
импровизација живота.

Иван ГАЋИНА

Задар

ОНКРАЈ БРОДОЛОМНОГ СВЈЕТОНАЗОРА

На рубу недовршеног океана
архивирам пакете рециклираних свески,
непроцењива беспућа које је докони човјек
одбацио,
и разврставам крхотине психе у потопљеној галији.
Записујући хармонију из огртача вјекова
јотатоне евапориране соли удишем кроз носнице,
ослушкујем урлике трансилванских вампира
и бакрослузом (ван)земљана лијепим отргнуте
странице
са старом пожутјелом ћирилицом којом су писали
Срби и Руси.
Сазнајем снуждено да је Еуроландију дочекала
судбина Атлантиде
док се игром случаја Амероландија преселила на
Мјесец
(бог те пита који) у потрази за новим изворима
енергије.
У графитном срцу брижно скупљам беживотне
фосиле
и несувисле полупромашене алге
које је тек (не)заборав сачувао када су се
електрони разлетјели
преко границе Васељене у неку другу
(Не)Насељену.
Но, како су према оцу Шенои Хрвати појели дјецу,
ове празноглаве дискусије постају све више

Симфонија носталгије

закулисне приче за нека будућа покољења.
Наравно, на крају баладе потпуно сам непотребан
као и сидро бачено у отровно море (мртвопухало)
онкрај бродоломног свјетоназора.
Поштеди ли нови Велики потоп ове пријемчиве
ретке
можда ће уз нешто сирове среће (као Кевин
Костнер)
пронаћи границе копна насељеног правописом и
калиграфијом.
Како бих осигурао опстанак успут се фиксам
таласима будућности
и просипам бисерје у блатњаву каљужу без рубова
и конца
моћан као Ријеч након генезе у Ноиној корабљи.

Јован Н. БУНДАЛО
Београд

СТИГАО САМ ДРАГАНА

У овом часу у ком сам се од људи скрио,
од драгих и недрагих. Ко зна којих је више?
Осећам да бије свемир, у импулсу сваке вене.
А када дође час о коме нисам снио,
ветри ће исисати последњи дах из мене.

Проламаће се небом црних гаврана крик,
јавиће се из облака биће тајновито,
као из сјаја огледала причаће мимиком.
Мој драги, а можда и за многе, срамни лик,
спојиће се у стварности са свемирском сликом.

И мој ће бивши живот са свемиром срести,
полећи ће по звездама као млади бршљан,
нечујан и гладак као сатен или стара свила.
Кружиће небом јата, а онда ће пасти,
на земљу где су надања до смрти била.

Нико нас не упита, да ли је било доста,
или смо хтели још један покушај, ил' круг
да наши животи земаљским шаром корачају.
Плаћамо грехове оним, што последње оста,
док нам у душама, зле жеље као бујице јачају.

Симфонија носталгије

А онда ћемо сједињени надлетати море,
тражићу тебе чији сам лик последњом надом звао,
још памтим уздах из сна и два ока мила.
Стигао сам драгана у сам смирај зоре,
анђеле моје туге, рашири бела крила.

Зоран НИКОЛИЋ МАЛИ
Ђакус

ЗНАШ ЛИ?

Знаш где можеш да ме нађеш?
У Ђакусу.
Испод расцветалог дрвета,
у хладу, пчеле где се радују,
мисли моје где се роје, где пијем
најлепшу крв винове лозе,
паук где једе муву.
Отац га засади,
кад сам био мали.
Испред дедине куће,
баба га је врткала,
мајка плела а ја трчкарао.
Где се увек запитам,
зна ли мој син, ко сам.

Бранка ВОЈИНОВИЋ ЈЕГДИЋ
Подгорица

ТИШИНА

Јутрос сам устала
на двије лијеве ноге
и дан ми наопако крену
(ваљда од неправилног корачања)
негдје се изгубила
и она оса
која ме држала у комаду,
па се сва разложена на парчиће
предајем намргођеном дану,
чак ме ни дупла кафа
не може саставити
са самом собом.

Завађене,
дуго смо ћутале.

Милош МИЛИЋЕВИЋ
Добој

ИДЕМО ДАЉЕ

Наиђу тако времена луда
Кад живот окрутне поруке шаље
И усред немоћи и триста чуда
Мораш да кажеш-Идемо даље!

И тек што једну бригу спртиш
Друга те вуче у своје раље
У том вртлогу док се вртиш
Понављај само-Идемо даље!

Не клони духом, не дај се, трпи
И кад ти ставе коњске жваље
Корачај смјело а снагу црпи
Из двије ријечи-Идемо даље!

Успјех је као морска пјена
Јер с друге стране те медаље
Запамти добро за сва времена
Сигурно пише-Идемо даље!

И кад у часу срце зебе
Не будеш марио за детаље
Неко ће други умјесто тебе
Да каже посљедње –Идемо даље!

Марица ФЕРХАТБЕГОВИЋ
Живинице

БЕЗ МЕТАМОРФОЗА

Овидије је убио птице
у соби за поезију
без да му је рука и застала
његове љубави сад покривају тегле с киселим
млијеком
режу нокте у стиху без риме
свуда тамо влада локална мафија и корупција
сумпор улази у нос непрекидно
и све постаје суморно под јесењим лишћем

не препознајемо се ту кажемо да је пјесник
пропала пијаница и курва
да мрзи цијели свијет
и та његова Метаморфоза
Римско Црство
каос и избори
а толико је година прошло од нашег задњег рата

не препознајемо се ту
питамо се гдје је соба за достојанство
постајемо зидови који се затварају
с првом назнаком истине у очима
од налета реалности се застидимо и тргнемо
јер знамо да је само тијело у нама

Александар М. ДЕВЕТАК
Врбас

ЉУБАВ

Волим те за све жене у животу које нисам упознао.
Волим те за сва прохујала времена у којима
нисам живео. Због мириса бескрајне пучине
и ароме топлог хлеба.

Због снегова што се топе и првих пролетњих
цветова, због чедних животиња, којих се човек
не плаши. Волим те због вољења, волим те због
свих жена, које не волим.

Једино у теби ја се добро видим. Без тебе не
видим ништа, него широку пустош.

Између некада и данас, постојале су све те смрти,
што сам их оставио са плотом. Нисам могао
пробити зид свог огледала. Морао сам учити
живот,

слово по слово како се заборавља.

Волим те због твоје мудрости, која није моја.

Због здравља. Волим те унаточ свих обмана,
због твог бесмртног срца, што га не задржавам.

Ти мислиш да си сумња, а ниси, него си разум.

Ти си велико сунце, што ми на главу седа.

**Глорија ВОЛФ
Зрењанин**

ЗАХВАЛНОСТ

Напушташ
моје зенице

И цвеће је зачуђено

Уместо суза
очи моје
имају захвалност

Затвори врата
тихо, нечујно
желим мир
без промаје
у мислима.

Душан МИЛИЋЕВ
Житиште

ОПОГАЊЕНА ТМОЛИНА

Тмоло је буђење уз јутарњи кад
Земља ромори као најлепши сад
Па ижђикљали коров сведочи
Да најлепше су од зоре очи.

Банат одрекнут од нове хуле
На небесима исијава куле
И одриче све утехе лажне
Кроз сузне нити заувек влажне.

Накота стидног накупљен засуд
Да л` ће због тога неко на суд
Што киње у овсишту препелице
С маскама за скаредно лице.

А тек што опоганише утрине
И с праскзорјем најлепше јутрине
Па се сјутрењем ледине диме
Да се погану сакрије име.

А Банат све носи узмором болно
И у напрезању је све молно
Станите пошаста гњиде и црви
Доста је било просуте крви.

Симфонија носталгије

Под стрехе своје ластавичја гнезда
Нек зором засија лепота звезда
Јер ово је земља и моја и твоја
Подарена из најлепшег осоја.

Емилија ЖИВОЈИНОВИЋ
Крагујевац

НИКО ОД ЊИХ
ОВИМ ПЛУЋИМА НИЈЕ ДИСАО

Реч губи смисао
у двостраној равни сагледавања
нико од њих овим плућима није дисао
ни снемогавао у давања
а волели их јесмо
и ти и ја

с граница коренске линије
путоказима својим међама
и сви наши пре нас
свидни
за живот у понављању
врлетима док крваримо
каменовани
од оних што у потаји
већају
о пречем праву
на страну света

овим плућима нико од њих
није дисао
ни снемогавао у давања
а волели их јесмо
и ти и ја

Симфонија носталгије

без оправдања и сви наши пре нас
с браника туђих најезда
сабрани у заборављене обелиске
зарушене одроном
апокалиптичног времена

Снежана ТОМИН
Кикинда

РАНА У ОБЛАКУ

Да ли бих те смела имати,
сад, кад је желети
више од храбрости?
Онако на безброј начина имати
а да останеш ипак свој.
Смем ли,
у твоје снове заћи
а да не личим на уљеза,
просјака на вратима живота?
Могла бих те сакрити у песму
могла бих ти се у мисли завући
за вечност и још пола
и само да сам радост,
само да сам лепота.
Да нисам ништа од сузе,
ништа од бола
већ светлост да сам у кући
и у врту латица руже.
Смем ли, смем ли полетети
у зору наговештаја среће
у облаку оставити рану,
а да о твоју стреху
не сломим крхка крила
и умрем ти на длану?

Томислав ЂОКИЋ
Параћин

МИЛЕНИЈУМ

на будућешћанском шрћу

Арпад
застао
у равници.
Пауза
мерена
на векове.
Крв му
мирише
на степу
и на дивљи
ветар.
Поглед
крвав
к'о у Злопоглеђе.
Вранац му
сву ноћ
рже,
нервозно,
отима
узде.
Три брата
с лева
и исто толико
здесна
узалуд
чекају
миг.

Симфонија носталгије

Арпад
заора
прву
бразду,
али
не сиђе с коња.

Љиљана ФИЈАТ
Нови Сад

МОРЕ!

Море, женског тела, валовима прекривено,
или, можда олтар за молитве.
Приблизити се твојим обалама и пристаништима
исто је као откључавање каквих брера
или шкрипаво брисање неког прозора,
док видиш се сасвим јасно
и много веће, сваки пут.
Са старим насељима под литицама и обронцима,
кућама и конобама,
где хладна фронта и снег су јако ретки.
С дубоким плаветнилом које нестварно дрхти,
у залазак сунца, и силном ритму свега.
Лепше него икад, заспалих вода.
Па, што су твоји таласи поред прозора собних тако
јетки,
а слушама их дрхтећи,
када драги дође по чудновате ствари,
смокве које подмлађују
и светло које наливам у његове очи?
Море, женског тела, валовима прекривено.

Душан МИЈАЈЛОВИЋ АДСКИ
Ниш

РЕБРА

Адамово ме ребро
данас не занима
дефинитивно
не једем клот пасуљ-
мало царских ребара
дан чини светлијим
убогој души

опуштен сам
на кревету
који ме до јуче жуљао-
ситост човека лако успава
одједном га *заболе уво*
да ли је жена настала од праха
или Адамовог ребра

ја овдашњи
чија су ребра
одавно пребројана
до јутра ћу бити цар
мраку испод очних капака

**Велемир С. ГРУБАЧКИ ШЕНЂУРСКИ
Житиште**

БЕГУНАЦ КРОЗ ВРЕМЕ

Мене ни пакао
Не би примио
Носим свој камен
Судбоносно време
Касно је за сузе
Право да плачем
Да језике говорим
Срцем вриштим
Животни ток цури
Ка свом ушћу
И кад оде
У хладовину
А душа моја
Ослушкује тишину
Не знам где
Остаће крв моје крви
Да се сећају
Бегунца кроз време
Кога ни Пакао
Не би примио
Јер само су звезде
Изнад и поред мене.

Милојка БАНДУКА ЈОВОВИЋ
Подгорица

ЗЈАЛЕ

У теби
Ничег сем зјала
Разапињеш их
Од греде до довратника

Ваздан
Премотаваш калеме
У мртвој игри
И глувом ткању
Шупље очи
За празну главу

У теби
Ничег сем зјала
Плоде се
На радном калему
Боду
Сред мозга
Испијају време

Пијане се гнијезде
Зјале су твоје звијезде

Сенка РАКОЧЕВИЋ ЂЕКИЋ
Ветерник

ЛАЂЕ

Путују моје лађе без правца
док мисли ми расејане лете,
па темпером цртам туге
јер боли су више од мене за главу.
Кријем се од људи да не виде
да пролеће цртам у јесени,
не би ли те цветови пољски
ко некад опет довели к' мени.
Тумара моје време на пучини
мојих неиспуњених снова,
ал' понећу жеље за собом
да унинам их крај свог бола.
Јецајима сакупљам се по души
коју ми са вешала скида ветар,
па промукао глас понесох у руци
кад ионако драги ти глух си за мене.
Склопиле се казальке у молитве
не би ли време било на мојој страни,
ђонови су твоји кројени за путеве све
Само не за пловидбу са мном.

Милан ДРАШКОВИЋ
Нови Београд

ПОПОДНЕ ЈЕДНОГ САЊАРА

Дивота!
Лијепе жене пролазе кроз град!
Празник за пламне очи Сањара.
Ево и једне усамљене
анђелке плочника.
Само пажљиво, да не узнемиримо
лаконогу срну.
Здраво, слаткишу, ја сам Сањар!
Може интервју? (очи које говоре небу)
Ти си данас Миранда? А јуче си
била Леора? (замиљиво име
ЕдгарАланПоовско име!)
Не, не зовем те у молекуларни кафе,
идемо у мој дворац вечности,
далеко од разуздане гомиле.
(романса може да почне!)
Ево нас, с оне стране оностраног.
Моје одаје су и твоје Миранда –Леора.
Да, топло је овде.
(сунчев дах или можда поглед Сањара!?)
Ох, где нам нестане одећа?!
Не стиди се, дођи, нека те
покрију моје руке.
(зашто замишљам алабастер и мермер?)
Дај ми своје уснице, слатке као
прокионске трешње.
Да, додирни ме својом дражесном руком,

Симфонија носталџије

краљице моја, помилуј Сањара, знам,
нисам Терминатор, нисам ни Конан,
моја снага је негде другде.
(дубоко уснуло, буди се дуго завијање вука!)
Дођи, лезимо, (какав кревет у сенци балдахина!)
да заједно чекамо лагано спуштање ка зори.
Да, да, волим те, наравно.
Ево, имам поклон за тебе, медена
Миранда-Ленора, прими семе Сањара-
сој који ће доћи!

Драган Ј. РИСТИЋ
Ниш

БЕЗ НАОЧАРА

неравнине у глави
обрнуто пропорционалне
онима на зиду

какве се све звери
не чудише томе
па преживеше

висина оних људи
чији точкићи аутомобиле
осташе да висе у ваздуху
и не беше неуобичајена

они несрећни због неуроza
а ми срећни због самосажаљења:
лажни откуцаји срца
потпуно надвладаше

сви потрчаше ка звездама
оне се само мало удаљише
заплесаше са истомишљеницима
и јесен се тихо ули у зиму

невидљиво мастило
тек ће васкрснути
са текста написаног
без наочара

ПРАСАК ДУХА

ПРАСАК ДУХА

Иако сатира у Србији већ више од једног века има статус нежељеног детета књижевности, а сатиричари носе епитет књижевних губитника, сваки нови сатирични конкурс покаже да су домаћи афористичари тврдоглава сорта која не одустаје лако од намере да своје истине свакоме саспе у брк.

„Банатско перо 2019.“ важан је и драгоцен камичак у мозаику сатиричних конкурса у нашој земљи и још један доказ да хумор и сатиру није лако истребити, ма колико би то неко желео. Скоро четрдесет аутора са близу осамсто афоризама огласило се и овај пут, храбро рекавши „попу поп, а бобу боб“, и указавши на све аномалије које муче савремено српско друштво.

Ко уме да чита и тумачи афоризме непогрешиво ће дијагностиковати од којих све бољки болујемо и има ли нам спаса.

Да је то заиста тако сведочи и победнички афоризам:

„Код нас све долази из главе. Тачније, из једне главе“, аутора Зорана Додеровића.

Али, ништа мање убојита и истинита није ни похваљена минијатура:

„Направили су ме будалом. Сад живим као сав нормалан свет“, Нешка М. Илића из Пожеге.

Да све није само сатира, већ да код нас још увек има простора за здрав хумор сведочи и други похваљени афоризам који гласи: **„Сеоски волови се пеку на ражњу. Градски иду у соларијум“, који је написао Васил Толевски из Скопља**, описујући тако наш модерни тренутак, проткан новим вредностима и накалемљеним навикама.

Библиотеци „Бранко Радичевић“ све честитке на истрајности и храбрости да овај сатирични конкурс организује. Њени поштоваоци и пријатељи „Банатског пера“ и овога пута „написаше и спасише своју душу“, а ми остали тек треба да видимо шта ћемо.

Ипак, чини се да им морамо бити уз раме, то је минимум испод кога не смемо ићи.

Београд, август, 2019.

Бојан Љубеновић, сатиричар

Јован КРАГУЈЕВИЋ
Нови Сад

Вино са пореклом, најчешће купују људи
чији је новац без порекла.

Наша политичка шума се
ори од поја кукавица.

Прво народу узмете меру, па му
онда скројите историју.

Вођа има развијену еколошку свест,
поданике третира као биомасу.

Зоран ДОДЕРОВИЋ
Нови Сад

Код нас све долази из главе.
Тачније, из једне главе.

Прослависмо златно доба економије.
Била је гужва испред народне кухиње.

Кућни притвор је комфорнији од затвора.
Своја кућица, своја слободица.

Симфонија носталџије

Имамо јефтину радну снагу.
Чим пређе границу, поскупи.

Миленко ШАРАЦ
Пљевља

Бизнисмен је инвестирао у своју будућност.
Купио је клавир.

Биће гладних! Кува се на све стране.

Моје најболније сазнање. Ови се не праве луди.

Хтели сте дијалог? Е, сад ме слушајте!

Жељко МАРКОВИЋ
Чачак

Лопови су ружни, јер сви окрећу главу од њих.

Радници су масно плаћени ако купују
бурек за доручак.

Ко то тамо пева? Даље неће моћи!

Симфонија носталџије

Кад чекамо на царини,
стрпљење нам је на граници.

Веселин МИЛИЋЕВИЋ
Врбас

Нема даће где се он није најео.
Једино није на својој!

Ко је изгубљен случај,
не треба га ни тражити.

Подигли смо деди споменик.
Срећан му био и дуго га користио!

Њу ништа у животу не дотиче, осим комшије.

Петар ЈОВАНОВИЋ
Београд

Дошао је у пријатељску посету са пет
телохранитеља.

Колико је усијаних глава, да се смрзнеш.

Симфонија носталџије

Да нисмо отварали ватру,
посмрзавали бисмо се.

Стави прст на чело.
Доста је био на обарачу.

Нешко М. ИЛИЋ
Пожега

Све дубље нам завлаче руке у џепове.
Траже ђавола!

На политичкој сцени је стриптиз.
Све го лопов до лопова!

Направили су ме будалом.
Сад живим као сав нормалан свет.

Главу горе. У демократији смо до гуше!

Васил ТОЛЕВСКИ
Скопље

Сеоски волови се пеку на ражњу.
Градски иду у соларијум!

Симфонија носталгије

Направили смо пустињу око себе.
Па сада никако да испливамо.

Најбоље се спава на клупи.
Нарочито ако је клупа посланичка.

Пошто једна ластва не чини пролеће,
нама су у помоћ стигле вране.

Братислав КОСТАДИНОВ
Крушевац

Повољно продајем комби странку.
Хаварисана на изборима.

Ко не загризе удицу пустиће га низ воду.

Чаша је полупуна или полупразна у
зависности од тога да ли сте попили отказ.

Гледање овог ријалитија омогућили су вам
челични живци и јак стомак.

Милорад Ч. БОСИЋ БОСА
Београд

Извучене ствари испод тепиха дигле
су велику прашину.

Власт пензионере враћа у детињство.
Стално им прича бајке.

Наши млади иду напоље, у непознато,
јер им је овде све познато.

Узели су нам наду, а донели беду.

Витомир ЂУРЧИН
Зрењанин

Некад се одлазило трбухом за крухом,
а сада главом без обзира.

Обећан нам је пут у бољи живот посут
ружама, а ми босоноги!

Туђе криминалце нећемо, своје не дамо!

Симфонија носталгије

На промоцији наше кухиње све
је било домаће, једино је сто био шведски, а
чачкалице кинеске.

Љубомир ИЛИЋ
Мала Крсна

Слетео би голуб мира на Косово.
Али има много грабљивица.

Лако је бити сатиричар кад ти је
мајка Србија, а отац Домановић.

Изборна утакмица је завршена.
У току је промена дресова.

Момци, не штедите муницију.
Победите белу кугу!

БЕЛЕШКЕ О АУТОРИМА

Виктор ШКОРИЋ, писац, професор српског језика. Уредник електронског књижевног часописа РЕЗ.

Живи и ради у Новом Милошеву.

Милан МИЦИЋ, рођен је 1961. у Зрењанину, доктор историјских наука, књижевник. Објавио је тридесет књига из историографије, историјске есејистике, документарне прозе, кратке прозе и поезије. Добитник је књижевних награда за кратку причу: Стеван Сремац, Просвјета Шамац, Милован Видаковић, Вукашин Цонић, Андра Гавриловић.

Живи и ради у Новом саду.

Владислава САВИЋ МИЛИЋЕВИЋ, рођена у Зрењанину. Дипломирала на Учитељској академији у Вршцу. Иницијатор креативних радионица за децу. Добитница признања за прозу и поезију.

Живи и ради у Зрењанину.

Јован Н. БУНДАЛО, рођен 1948. године у Санском Мосту. Пише песме и приче. Објавио је шест збирки песама, једну књигу прича, књигу песама за децу, три збирке песама, збирку родољубиве поезије и један роман.

Живи и ради у Београду.

Александар М. ДЕВЕТАК, рођен у Врбасу 1958. Новинар, инострани извештач, књижевник.

Живи и ради у Врбасу.

Зоран НИКОЛИЋ МАЛИ, рођен 1957. Пише кратке приче, песме, песме за децу, афоризме и хаику, кантаутор.

Живи у Бакусу и Нишу.

Драган Ј. РИСТИЋ, рођен 1948. године у Нишу, књижевни преводилац и књижевник. Пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику поезију. Хаику му је превођен на 14 језика и добио је 63 награде. Објавио је

четири књиге кратких прича, две књиге афоризама и десет књига хаику поезије. Главни уредник „Хаику новина“.

Живи и ради у Нишу.

Душан МИЛИЋЕВ, рођен 1949. године у Међи, књижевник и новинар. Студирао у Загребу и Београду. Пише поезију, прозу, приказе, књижевну критику, афоризме. Објавио четири књиге поезије. Заступљен у више заједничких зборника. Објављује у књижевним новинама и часописима.

Живи и ствара у Житишту.

Милан ДРАШКОВИЋ; рођен 1951. године у Београду. Прозаиста, песник и преводилац. Објавио три збирке прича. Са поезијом заступљен у часописима, у више зборника, као и на интернету. Са енглеског препевао стихове Едгара Алана Поа и Дилена Томаса.

Живи у Новом Београду.

Зоран ЈОВАНОВИЋ, магистар економских наука, ради у Пошти Србије на месту главног сарадника. Добитник више од 50 награда за поезију, прозу и афоризме у земљи и окружењу. Радови су му објављени у преко 200 зборника, заједничких збирки, електронским часописима, и часописима за књижевност.

Члан редакције часописа Поезија СРБ из Крушевца. Организатор песничких лесковачких сусрета, фестивала хумора и сатире. Новинар и сарадник портала Југ Србије, Југмедиа, Радио Медвеђа. Превођен на више старних језика.

Живи и ради у Лесковцу.

Надежда МИХАЈЛОВИЋ, рођена 1940. године у Алексинцу. Завршила Филозофски факултет у Београду одсек за англистику. Пише прозу и поезију за децу и одрасле, јапанску поезију (хаику, танака, хаига, хайбун, senryu). Објавила је тринаест књига. Радове објављује у

домаћим и старним часописима. Члан је УП „Чегар“ Ниш.

Живи у Нишу.

Немања САВИЋ, рођен 1975. библиотекар, пише поезију, књижевне критике. Објавио 8 књига и више од 600 прилога у различитим публикацијама у земљи и иностранству.

Живи у Зрењанину.

Марија ВУЈОВИЋ, рођена у Книну 1940, дипломирала на Филолошком факултету у Београду. Песме и приче су јој објављене у зборницима и часописима. Објавила књигу прича „На крлима сећања“.

Живи и ствара у Бечеју.

Небојша ВУКАС, Зрењанин.

Александар М. АРСЕНИЈЕВИЋ, песник, приповедач, есејиста, преводилац. Објавио је пет књига. Награђиван. Заступљен је у неколико антологија и преко сто зборника савремене српске поезије и прозе. Поезију, прозу и есеје објављује у периодици, зборницима, на порталима за књижевност.

Радови су му превођени на руски, француски и енглески језик.

Живи у Београду

Сања РАДУЛОВИЋ, рођена 1975. у Тешњу, БиХ. Пише и објављује кратку прозу и поезију. Заступљена је у више од 50 зборника и заједничких збирки. Награђивана. Песме су јој преведене на бугарски језик.

Живи на релацији Добој -Београд.

Благоје ОГЊАНОВИЋ, Бачка Паланка.

Срећко АЛЕКСИЋ, рођен 1972. у Београду. Песник, писац, књижевни критичар. Објавио пет збирки поезије и један електронски роман. Добитник је преко 30 награда. Преведен на десет језика.

Живи у Београду.

Биљана ГРОШИН, Меленци. Пише поезију и кратку прозу. Песме су јој објављене у 50 заједничких збирки. Добитница је више признања на књижевним конкурсима.

Живи и ради у Меленцима. Повремено у Зрењанину.

Радован СИНЂЕЛИЋ, рођен 1994. године у Сремској Митровици. Завршио Школу примењених уметности у Шапцу, гравер уметничких предмета.

Ани СТАЈКОВА –ИВАНОВА, рођена 1955. године у Свежену крај Пловдива. Библиотекар магистар. Пише поезију, кратке приче, хаику. Члан је Савеза независних бугарских писаца и неколико књижевних клубова. Члан је Удружења српских књижевника у отаџбини и расејању. Члан Удружења Култура снова из Загреба, амбасадора Песничка Република за Бугарску. Објавила пет песничких књига. Сарађује са књижевним часописима. Добитница је значајних награда и признања на књижевним конкурсима у Бугарској, Србији, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Аустралији.

Живи и ствара у Пловдиву.

Даринка КРУНИЋ БЈЕЛИЦА, рођена 1945. године у Белом Камену срез Прокупље, професор књижевности у пензији. Од 2010. објављује песме и приче. Награђивана на књижевним конкурсима. Објавила две књиге прозе.

Живи у Обреновцу.

Драгиња МИЛОВИЋ, рођена 1957. пензионерка. Радила као књиговођа у Фабрици чарапа „Ударник“, Зрењанин. Пише поезију. Објавила две песничке књиге. Супруга, мајка, бака петоро унучади.

Живи и ствара у Зрењанину.

Иван ГАЋИНА, рођен 1981. године у Задру, магистар инжењер рачунарства. Пише поезију и хаику,

кратку прозу, афоризме, рецензије. Бави се и дигиталном фотографијом. Добитник је 20 међународних признања. Превођен је на енглески, словеначки, италијански, бугарски, румунски, арапски, филипински, вијетнамски, угандски, индонезијски, чакавско и кајкавско наречје хрватског језика. Члан више књижевних удружења у Хрватској и Србији. Објавио три књиге поезије. Заступљен је у више од 200 зборника и 10 часописа.

Живи и ствара у Задру.

Зоран НИКОЛИЋ МАЛИ, рођен 1957, у Ђакусу код Прокупља. Пише кратке приче, песме, песме за децу, афоризме и хаику, кантаутор.

Живи у Ђакусу и Нишу.

Бранка ВОЈИНОВИЋ ЈЕГДИЋ, рођена 1962. године у Пљевљима. Пише поезију, прозу, хаику, сатире, приказе књига, а сакупља и народне умотворине. Заступљена у многим часописима, зборницима, алманасима, сајтовима. Добитница бројних награда. Објавила две књиге. Приредила је књигу сатиричних песама „Писма балканских жена“, и антологију хаику поезије у Црној Гори „Горски бисери“. Члан је Хаику удружења Србије и Црне Горе и хаику удружења из САД-а. Члан је Удружења књижевника Црне Горе.

Живи у Подгорици.

Милош МИЛИЋЕВИЋ, рођен 1952, у Сувом Долу код Добоја. Дипломирани психолог, отац троје деце. Енигмата, песник, уредник, глумац, графички дизајнер, калиграф, столар.

Живи и ствара у Добоју.

Марица ФЕРХАТБЕГОВИЋ, рођена 1959. године у Живиницама, Босна и Херцеговина. Ради у основној школи као наставник матерњег језика и књижевности. Пише поезију. Добитница бројних

награда и похвала. Песме и приче су јој објављене у многобројним зборницима.

Живи у Живиницама.

Глорија ВОЛФ, Зрењанин.

Емилија ЖИВОЛИНОВИЋ, рођена 1948, у Крушевцу, наставница српског језика. Пише поезију и прозу. Заступљена је у бројним зборницима и часописима и више пута награђивана и похваљивана. Објавила је две књиге песама. Члан је Удружења књижевник Србије.

Живи и ствара у Крагујевцу.

Снежана ТОМИН, Кикинда.

Томислав ЂОКИЋ, рођен 1948, у Скорици код Ражња. Дипломирао на Филолошком факултету у Београду. Професор српског језика у пензији. Песник, прозаиста, есејист, сатиричар, публициста, новинар и сакупљач народних умотворина. Објављује у књижевној периодици, у зборницима, алманасима, антологијама, „Енциклопедији Крушевца и околине“, на радију и телевизији. Објавио је двадесет и три књиге. За књижевни рад добио је преко 80 награда и признања.

Живи и ради у Параћину.

Љиљана ФИЈАТ, рођена 1959. године у Зрењанину. Објавила две књиге поезије и једну двојезичну, на бугарском и српском језику. Члан је Друштва књижевника Војводине и Савеза књижевника у отаџбини и расејању.

Живи у Новом Саду.

Душан МИЈАЛЛОВИЋ АДСКИ, Ниш. Пише поезију, прозу за децу и одрасле, хаику, књижевне приказе и новинске текстове. На разним књижевним конкурсима је награђен преко 170 пута. Објавио је девет књига, неколико жанровских новела и 1800 жанровских прича. Заступљен је у антологији *Нишких њиријоведача* и у још неколико антологија.

Живи и ради у Нишу.

Велемир С. ГРУБАЧКИ ШЕНЂУРСКИ,
Житиште.

Милојка БАНДУКА ЈОВОВИЋ, рођена у Сарајеву 1951. године. Наставница српскохрватског језика. Завршила Педагошку академију у Сарајеву. Пише песме, афоризме, епиграме, хаику, приче и дечју поезију. Објавила седам књига. Објављује и у часописима. Заступљена је у 70 зборника и антологија. Члан је Матице српске из Новог Сада, Удружења књижевника Црне Горе. Награђивана.

Живи у Подгорици

Сенка РАКОЧЕВИЋ ЂЕКИЋ, кројач по струци. У слободно време се бави маникиром, цртањем. Члан Уметничког Хоризонта из Крагујевца и Сатиричких вертикала из Сремских Карловаца. Заступљена у неколико зборника и у Антологији „Женско писмо“.

Живи и ствара у Ветернику.

Бојан ЉУБЕНОВИЋ, рођен 1972. године у Београду. Дипломирани је правник, али се бави новинарством и писањем. Од 1998. до 2010. године радио је као новинар у Служби за информисање Скупштине града Београда, пишући у „Београдским новинама“ и градској новинској агенцији „Беоинфо“. Од 2001. до 2003. године писао је колумне за дневни лист „Борба“. Афоризме почиње да објављује у „Београдским новинама“, а потом и у сатиричним часописима: часописима: „Ошишани јеж“, „Данџа“, „Еџна“. Године 2010. прелази у „Вечерње новости“ на место уредника стране хумора и уредника рубрике „Тако Рећи Незванично – ТРН“, где ради и данас. Његови афоризми и приче превођени су на бугарски, мађарски, македонски и италијански. Редовни је сарадник сатиричног електронског часописа ЕТНА и сатиричног портала *њуз.неџ*.

Живи и ради у Београду.

Јован КРАГУЈЕВИЋ, рођен 1950. године. Дипломирани правник. Афоризме објављује од 1973. Заступљен у зборницима и часописима. Превођен на руски, мађарски, словачки језик. Награђиван. Објавио једну књигу афоризама.

Живи и ствара у Новом Саду.

Зоран ДОДЕРОВИЋ, рођен 1960. године у Новом Саду. Пише кратке приче, песме, афоризме и хаику. Радове је објављивао у бројним публикацијама у земљи и иностранству. Награђиван. Објавио четири књиге.

Живи у Новом Саду.

Миленко Мирко ШАРАЦ, рођен 1959, у Пљевљима. Дипломирао на Економском факултету у Београду. Ради као професор у Средњој стручној школи. Пише поезију, сатиричну прозу, хаику и афоризме. Објавио четири књиге песама и три афоризама. Заступљен у зборницима и антологијама, часописима у Црној Гори, Србији и региону. Члан је Удружења књижевника Црне Горе и Хаику удружења Србије и Црне Горе.

Живи и ствара у Пљевљима.

Жељко МАРКОВИЋ, рођен 1961, у Мазочу код Фоче. Пише афоризме. Објавио две књиге афоризама. Више пута награђиван. Члан Београдског афористичарског круга.

Живи у Чачку.

Веселин МИЛИЋЕВИЋ, рођен 1953, у Бачком Добром Пољу. Пише афоризме, сатиричне приче, сатиричне песме и песме за децу. Учесник је многих књижевних конкурса и освојио је преко тридесет награда. Заступљен је у тридесет антологија и зборника. Преведен је на пет језика. Објавио је пет књига.

Живи и ствара у Врбасу.

Петар ЈОВАНОВИЋ, рођен 1950, психолог и педагог. Објављивао афоризме, карикатуре, песме, приче, и стручно-научне радове. Заступљен је у зборницима, лексиконима, збиркама, антологијама књижевних радова и каталозима карикатура. Награђиван за поезију, прозу, афоризме и карикатуру. Објавио седам књига. Превођен на румунски језика.

Живи и ствара у Београду.

Нешко М: ИЛИЋ, Пожега.

Васил ТОЛЕВСКИ, рођен 1956, у Будимпешти. Дипломирани инжењер машинства. Пише афоризме, сатиричне приче, хумореске и монодраме. До сада објавио двадесетак ауторских књига, панораме афоризама и антологије. Превођен је на двадесетак језика. Добитник је бројних значајних награда и признања у Македонији и иностранству. Био је главни уредник неколико листова у Македонији. Члан је Београдског афористичарског круга, и председник Удружења сатиричара и хумориста Македоније.

Живи и ствара у Скопљу.

Братислав КОСТАДИНОВ, рођен 1975. године у Крушевцу. Дипломирао је на Економском факултету у Нишу. Објавио је две књиге афоризама. Афоризми су му објављивани у књижевним и хумористичким часописима, дневним листовима. Награђиван на књижевним конкурсима и фестивалима сатире и хумора у земљи и иностранству. Члан је Удружења књижевника Србије и Београдског афористичарског круга.

Живи у Крушевцу.

Милорад Ч. ЂОСИЋ ЂОСА, рођен 1939. у Београду. Завршио Правни факултет у Београду. Пензионер. Пише афоризме, епиграме, сатиричне приче. Афоризми, епиграми, сатира му се објављују у Књижевним новинама, Језу, Новостима, часописима,

електронским часописима и порталима, зборницима. Добитник значајних награда и признања.

Живи и ствара у Београду.

Витомир ЂУРЧИН, рођен 1948. године у Зрењанину. По занимању је дипломирани инжењер електронике и телекомуникација у пензији. Пише кратке приче, афоризме и политичке колумне. Радови су му објављивани у зборницима и интернет порталима. Објавио је две књиге.

Живи у Зрењанину.

Љубомир ИЛИЋ, рођен 1951. године. Пензионисани здравствени радник. Пише афоризме и хумористичку прозу. Објавио је три књиге афоризама и две књиге сатирично-хумористичке прозе. Заступљен у многобројним зборницима сатире и хумора. Објављује у дневној штампи и електронским часописима за сатиру и хумор.

Живи у Малој Крсни.

САДРЖАЈ

Весна Ђук, **Реч уредника** / 5
Виктор Шкорић, **Симфонија носталгије** / 9

ТРАЖИ СЕ УРЛИК

Милан Мицић, **Тражи се урлик** / 15
Владислава Савић Милићевић, **Амбиција** / 17
Јован Н. Бундало, **Шестица доле лево** / 18
Александар М. Деветак, **Градилиште** / 22
Зоран Николић Мали, **Save Canem** / 23
Драган Ј. Ристић, **Мала разлика** / 24
Душан Милићев, **Војевање Мирка Мићовог Вукоја** / 25
Милан Драшковић, **Зовем се Бонд, рече Абенеде,**
Џејмс Бонд / 29
Зоран Јовановић, **Гугутка** / 34
Надежда Михајловић, **Вајар** / 37

ПОЕЗИЈА БЕЗ НАОЧАРА

Немања Савић, **Поезија без наочара** / 45
Марија Вујовић, **Блажени дан** / 51
Небојша Вукас, **Снага и време** / 53
Александар М. Арсенијевић, **Псалм о поезији** / 54
Сања Радуловић, **Корице њжности** / 56
Благоје Огњановић, **Под паролом** / 57
Срећко Алексић, **Везаност** / 58
Биљана Грошин, **Младе рибарске смрти** / 59
Радован Синђелић, **Ћилибар, смарагд и стари**
бисери / 59
Ани Стајкова –Иванова, **На дан свете Ане** / 62
Даринка Крунић-Бјелица, **Генерацији '45** / 63
Драгиња Миловић, **Импровизација живота** / 65
Иван Гаћина, **Онкрај бродоломног свјетоназора** / 66
Јован Н. Бундало, **Стигао сам драгана** / 68
Зоран Николић Мали, **Знаш ли?** / 70

Симфонија носталџије

- Бранка Војиновић Јегдић, **Тишина** / 71
Милош Милићевић, **Идемо даље** / 72
Марица Ферхатбеговић, **Без Метаморфоза** / 73
Александар М. Деветак, **Љубав** / 74
Глорија Волф, **Захвалност** / 75
Душан Милићев, **Опогањена тмолина** / 76
Емилија Живојиновић, **Нико од њих овим плућима
није дисао** / 78
Снежана Томин, **Рана у облаку** / 80
Томислав Ђокић, **Миленијум** / 81
Љиљана Фијат, **Море!** / 83
Душан Мијајловић Адски, **Ребра** / 84
Велемир С. Грубачки Шенђурски, **Бегунац кроз
време** / 85
Милојка Бандука Јововић, **Зјале** / 86
Сенка Ракочевић Ђекић, **Лађе** / 87
Милан Драшковић, **Поподне једног сањара** / 88
Драган Ј. Ристић, **Без наочара** / 90

ПРАСАК ДУХА

- Бојан Љубеновић, **Прасак духа** / 93
Јован Крагујевић / 95
Зоран Додеровић / 95
Миленко Шарац / 96
Жељко Марковић / 96
Веселин Милићевић / 97
Петар Јовановић / 97
Нешко М. Илић / 98
Васил Толевски / 98
Братислав Костадинов / 99
Милорад Ч. Ђосић Ђоса / 100
Витомир Ђурчин / 100
Љубомир Илић / 101

Белешке о ауторима / 102

Симфонија носталгије

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.163.41-82(082.2)

СИМФОНИЈА носталгије : зборник одабраних радова са Књижевног конкурса "Банатско перо" 2019. Библиотеке "Бранко Радичевић" и Клуба књиге "Бранко Радичевић" / [уредник Весна Ђук]. - Житиште : Библиотека "Бранко Радичевић", 2019 (Житиште : Ситопринт). - 114 стр. ; 21 cm

Тираж 300. - Реч уредника: стр. 5-7. - Стр. 9-12: Симфонија носталгије / Виктор Шкорић.

ISBN 978-86-89687-39-2

COBISS.SR-ID 330887943

